

**MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ VE GSL ÖĞRENCİLERİNİN YANFLÜT
KAVRAMINA İLİŞKİN ALGILARININ METAFORLAR ARACILIĞIYLA
İNCELENMESİ****EXAMINATION OF MUSIC TEACHER CANDIDATES' AND FINE ARTS HIGH
SCHOOL STUDENTS' PERCEPTIONS REGARDING THE CONCEPT OF CONCERT
FLUTE THROUGH METAPHORS****Yrd.Doç.Dr. Aylin MENTİŞ KÖKSOY**

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, aylinmentiskoksoy@gmail.com, Niğde/Türkiye

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, müzik öğretmeni adaylarının ve GSL öğrencilerinin yanflüt kavramına ilişkin algılarının metaforlar aracılığıyla ortaya çıkarılmasıdır. Çalışma grubunu 2017-2018 eğitim öğretim yılında Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik bölümünde öğrenim gören 33 yanflüt öğrencisi ile GSL'nde öğrenim görmekte olan 14 yanflüt öğrencisi toplamda 47 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmanın verileri “yanflüt ..... gibidir. Çünkü .....” cümlesini içeren açık uçlu bir anket formuyla toplanmıştır. Araştırmada nitel araştırma deseni kullanılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Bu çalışmada veriler içerik analizi aşamaları dikkate alınarak *kodlama ve ayıklama, kategori geliştirme, geçerlik ve güvenilirlik, verilerin yorumlanması* başlıkları altında analiz edilmiştir. Öğretmen adaylarının ve öğrencilerin yanflüt kavramına ilişkin 31 adet metafor ürettikleri tespit edilmiştir. Bu metaforlarda 7 farklı kavramsal kategori altında toplanmıştır. Elde edilen sonuçlara göre; “huzur, sakinlik ve dinginlik veren bir müzik çalgısı olarak yanflüt” (f=30) kategorisinin en sık katılım gösterilen kategori olduğu tespit edilmiştir. Bu kategoriyi “hassas ve özel hissettiren” (f=4), “değişkenlik gösteren” (f=4), “bağımlılık yapan” (f=2), “başka yerlere yolculuk edilmesini sağlayan” (f=3), “yaşam kaynağı” (f=2), “hayranlık uyandıran bir müzik çalgısı olarak yanflüt” (f=2) kategorilerinin takip ettiği belirlenmiştir. Çalışma sonuçlarına göre üretilen metaforların, öğretmen adaylarının ve öğrencilerin yanflüt kavramına yükledikleri anlamların genel olarak olumlu ve çeşitli olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Metafor, yanflüt, öğretmen adayı, öğrenciler**ABSTRACT**

The purpose of this study is to determine music teacher candidates' and fine arts high school students' perceptions regarding the concept of concert flute through metaphors. The study group is made up of a total of 47 concert flute students, 33 of whom were studying at the Department of Music Education of Niğde Ömer Halisdemir University and 14 of who were going to fine arts high school during the 2017-2018 academic year. The study data was collected using a form including the statement of “Concert flute is like .... Because ...”. Qualitative research design was employed in the study. Content analysis technique was used in order to analyze the data. Taking into the steps of content analysis, the study data was analyzed under the *coding and sorting, developing categories, validity and reliability, and data interpretation* headings. Teacher candidates and students were found to produce 31 metaphors regarding the concept of concert flute. These metaphors were grouped under seven different conceptual categories. According to the study results, it was determined that the most metaphors were produced under the “concert flute as an instrument giving peace, calmness and tranquility” (f=30) category. It was found that this category was followed by “makes you feel sensitive and special” (f=4), “varies” (f=4), “addictive” (f=2), “takes you to other places” (f=3), “source of life” (f=2) “concert flute as an instrument evoking admiration” (f=2) categories. According to the results of the study, it was concluded that the meanings ascribed by teacher candidates and students to the concept of concert flute were generally positive and varied.

Key Words: metaphor, concert flute, teacher candidates, students**1. GİRİŞ**

Metafor, “olayların oluşumu ve işleyişi hakkında düşüncelerimizi yapılandıran, yönlendiren ve kontrol eden en güçlü zihinsel araçlardan biridir” (Saban, 2004:189). Metafor “genel olarak dünyayı kavrayışımıza nüfus eden bir düşünme ve görme biçimi” şeklinde tanımlanmaktadır (Morgan, 1998:14). Metafor, bir kavramın, durumun ya da nesnenin doğrudan kendisiyle değil, farklı bir kavram kullanılarak dolaylı yoldan anlatılmasıdır (Deant-Reed ve Szokolszky, 1993). Lakoff ve Johnson'ın metafor kavramı üzerindeki tanımlamalarından hareket eden araştırmacılar, metaforların, düşünme biçimimiz, dilimiz ve bilim üzerinde olduğu kadar, günlük yaşamda kendimizi ifade ediş biçimimizde de şekillendirici bir etki yarattığı görüşündedirler (Morgan, 1998,

akt; Anılan, 2017:7). Metafor kullanımının insan yaşamındaki önemli ve yaygın kullanımına karşın, eğitimde araştırma konusu olarak 1980'lerden sonra uygulanmaya başlanmıştır (Çelikten, 2006). Metaforlar kullananlara geniş bakış açıları sağlar. Kurulan metaforlar üzerindeki anlam aktarımları kavramlar arasındaki ilişki üzerinde düşülmesini sağlarken, diğer yandan çok belirgin olmayan, farklı özelliklerin ortaya çıkmasını da sağlar (Rundgren, Hirsch ve Tibell, 2009, akt; Mentiş Köksoy, 2017:750). Metaforların farklı fonksiyonları vardır. Bu fonksiyonlara göre: "Metaforun kastettiği anlam, belirli bir dereceye kadar bağlamı değiştirebilir. Metaforların anlam değerleri, gerçek anlam değerlerinden yoğundur. Metaforlar, göreceli anlam değerleri taşırlar. Metaforlar, karakteri ve kültürü tanımada araç olarak kullanılabilirler. Metaforlar, farklı bilim dallarında veri toplama aracı olarak kullanılabilirler" (Booth, 2003: 14; Girmen, 2007: s. 11-12; Akt, Aydın-Uygun 2015 s. 2). Metaforlar, müzik alanındaki araştırmalarda da bir veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Aydın-Uygun'a göre (2015), müzik alanyazınında metaforun bir veri toplama aracı olarak kullanıldığı çalışmalar üç tipte karşımıza çıkar. Buna göre bir grup çalışmada metafor, müzik alanındaki kavramlara ilişkin algıların belirlenmesinde temel bir veri toplama aracı görevindedir; bir grup çalışmada ise sözlü-sözsüz müzik eserlerindeki anlatımın analizinde bir araç olarak kullanılmakta; bir grup çalışmada da metaforun müziksel ifadenin oluşturulmasında ve geliştirilmesinde bir öğretim aracı olarak etkisi denenmiştir. Ulusal müzik alanyazını incelendiğinde bu kapsamdaki çalışma örneklerine son altı yılda önem verildiği görülmektedir. Bu çalışmalardan Mustan-Dönmez ve Karaburun'un çalışmalarında (2013), türkü sözlerinde yer alan metaforik anlatım alışkanlığı incelenmiştir. Özkul'un çalışmasında (2013), müzik-dil ilişkisi odağında müziksel anlatımdaki metaforlar ele alınmıştır. Kalyoncu'nun çalışmasında (2013), sınıf öğretmeni adaylarının sanat eğitimi dersi kavramına ilişkin algıları, Umuzdaş ve Umuzdaş'ın çalışmalarında (2013), sınıf öğretmeni adaylarının müzik dersine ilişkin algıları, Koca'nın çalışmasında (2012), okul öncesi öğretmen adaylarının müzik öğrenmeye ilişkin algılarının metaforlar aracılığıyla ortaya çıkarılması hedeflenmiştir. Mentiş-Köksoy (2015), çalışmasında sınıf öğretmenliği öğrencilerinin müzik kavramına ilişkin algıları metaforlar aracılığıyla incelenmiştir. Dinç-Altun'un çalışmasında (2014), müzik öğretmenliği öğrencilerinin piyano dersine ilişkin algılarının metaforik analizi yapılmıştır. Babacan'ın çalışmasında (2014), GSL'nde öğrenim gören öğrencilerin müzik kavramına ilişkin algıları, Tez ve Aydın-Uygun (2016) çalışmasında ortaokul öğrencilerinin müzik dersi ve müzik öğretmenine ilişkin algılarının metaforik analizi yapılmıştır. Acay-Sözbir ve Çamlıbel-Çakmak (2016), çalışmasında okul öncesi öğretmen adaylarının müzik kavramına ilişkin algıları, Aydın-Uygun'un (2015), çalışmasında öğretmen adaylarının geleneksel müzik türlerine ilişkin algıları, Aydın-Uygun (2017a), üniversite öğrencilerinin klasik batı müziğine ilişkin algıları, Aydın-Uygun (2017b), üniversite öğrencilerinin pop müzik ile ilgili algılarının, Mentiş-Köksoy (2017), okul öncesi öğretmen adaylarının müzik kavramına ilişkin algıları metaforlar aracılığıyla tespit edilmiştir.

Müzik öğretmenliği bölümlerinde ve GSL'nde yanflüt bir alan çalgısı olup aynı zamanda önemli bir solo ve eşlik çalgısı da olan, parlak sesi ve kıvrak hareketleri yapabilmeye özelliklerinden ötürü etkileyici melodileri çalmada da çok kullanılan bir çalgıdır. Flüt, toplumsal olaylardan zafer coşkularını, sevinç ve mutlulukları, insan sevgisini, özgürlüğü, mevsimlerden ilkbahar ve yaz aylarındaki doğal hareketliliği, bitkilerden çiçekleri, hayvanlardan kuşların cıvıltısını müzikle anlatmayı en güzel yansıtan çalgıdır. Sesinde karamsarlık yoktur. Flüt orkestra da solo ya da eşlik görevinde kullanılabilir. Yavaş ya da hızlı pasajlarda görev alabilir. Yumuşak, duygusal, doğayı anlatan parçalarda orta ses bölgesi kullanılır. Daha çocuksu, neşeli melodilerde ise daha ince oktavı kullanılır. Arka planda armoniyi uzun seslerle çeşitli eşlik figürleri biçiminde sağlamakta çok kullanışlıdır (<https://yanflutist.blogspot.com/2015/05/yan-flutun-tarihcesi.html>). Ancak müzik alanındaki çalışmalar içerisinde öğrencilerin örneklem alınarak yanflüt kavramına ilişkin algılarının metaforlar aracılığıyla incelendiği herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu bakımdan müzik öğretmeni adaylarının ve GSL öğrencilerinin yanflüt kavramına ilişkin algılarının metaforlar aracılığıyla ortaya çıkabileceği düşünülmüştür. Bundan dolayı bu çalışmanın amacı, müzik öğretmeni adaylarının ve GSL öğrencilerinin yanflüt kavramına ilişkin algılarının metaforlar aracılığıyla analiz edilmesidir. Çalışmada bu amaç doğrultusunda şu sorulara cevap aranmıştır:

- ✓ Müzik öğretmeni adayları ve GSL öğrencilerinin flüt kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar nelerdir?
- ✓ Müzik öğretmeni adaylarının ve GSL öğrencilerinin yanflüt kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar hangi kavramsal kategoriler altında toplanmıştır?

2. YÖNTEM

2.1. Çalışma Deseni

Müzik öğretmeni adaylarının ve GSL öğrencilerinin yanflüt kavramına ilişkin metaforik algılarını ortaya çıkarmayı amaçlayan bu araştırmada nitel araştırma deseni kullanılmıştır. Bu desende, araştırma katılımcılarının yaşamlarını nasıl aktardıkları, oluşturdukları ve deneyimlerine ne anlam verdikleri önemlidir. Bu desen tüm disiplinlerde ve uygulamalı alanlarda ve eğitimde çok kullanılan bir türdür (Merriam, 2013). Nitel araştırma desenin seçilmesinin sebebi müzik öğretmeni adaylarının ve GSL öğrencilerinin yanflüt kavramına ilişkin oluşturdukları metaforların ortaya çıkarılmış olmasıdır. Bir diğer sebep de öğretmen adaylarının ve öğrencilerin görüşlerinin yazılı olarak alınmasıdır.

2.2. Çalışma Grubu

Çalışma grubunu 2017-2018 yılında Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim görmekte olan 33 (%70,2) öğrenci ile GSL'nde öğrenim görmekte olan 14 (%29,7), toplam 47 yanflüt öğrencisi oluşturmaktadır.

2.3. Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri açık uçlu anket formu ile toplanmıştır. Anket formunda öğretmen adaylarının ve öğrencilerin yanflüt kavramına ilişkin sahip oldukları metaforları ortaya çıkarmak amacıyla verilen "Yanflüt ..... gibidir, çünkü ....." cümlesi yer almıştır. Çalışma grubuna anket dağıtılarak cümleyi yanflüt kavramıyla ilgili düşünceleri doğrultusunda tek bir metafor oluşturarak tamamlamaları istenmiş, bu çerçevede kendilerine herhangi bir müdahalede bulunulmamıştır. Metafor çalışmalarında, cümlede yer alan "gibi" ifadesi benzetme oluşturulması, "çünkü" ifadesi ise bu benzetmenin mantıklı bir nedene dayandırılması için kullanılmaktadır. Bu çalışmada da benzer sebeplerle aynı yöntem takip edilmiştir.

2.4. Verilerin Analiz Edilmesi

Müzik öğretmeni adaylarının ve GSL öğrencilerinin yazılı olarak oluşturdukları metaforlar içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. İçerik analizinde toplanan veriler önce kavramsallaştırılır, daha sonra bu kavramlar mantıklı bir biçimde tanzim edilir ve bunlara göre verileri açıklayan haller temalaştırılır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu çalışmada veriler, içerik analizi aşamaları dikkate alınarak kodlama ve ayıklama, kategori geliştirme, geçerlik ve güvenilirlik ve verilerin yorumlanması başlıkları altında analiz edilmiştir.

Kodlama ve ayıklama: çalışmada ilk olarak katılımcıların cevapları incelenmiş, formdaki ifadeleri boş bıraktıkları veya tamamlamadıkları belirlenen katılımcılar çalışma grubundan çıkarılmıştır. Katılımcılar Ö1-Ö47 aralığında kodlanarak sıralandırılmış ve katılımcıların geliştirdikleri metaforlar tablolaştırılarak listelenmiştir.

Kategori geliştirme: Bu aşamada, katılımcılar tarafından yanflüt kavramıyla ilgili oluşturulan bütün ifadeler alfabetik sıraya göre listelenmiştir. Katılımcıların ürettikleri metaforlardan ortak özellik taşıdığı belirlenenler aynı grup altında toplanmıştır. İçerik analizi sonucunda temalar ya da kategoriler belirlenmiştir. Kategoriler belirlenirken, aynı tema altında yer verilen metaforların anlamlı bir bütün oluşturmasına dikkat edilmiş ve elde edilen tüm metaforların araştırma amacı doğrultusunda bir bütünlük oluşturup oluşturmadığına bakılmıştır. Çalışmaya katılan 47 müzik öğretmeni adayı ve GSL öğrencileri yanflüt kavramına ilişkin toplam 31 adet metafor üretmiştir. Bu bağlamda, metaforlardan bazılarının birden fazla öğretmen adayı tarafından yazıldığı görülmüştür. Katılımcıların sebepleri dikkate alınarak belli bir tema ile bağdaştırıldığında yanflüt kavramına ilişkin müzik öğretmeni adayları ve GSL öğrencileri için 7 farklı kavramsal kategori oluşturulmuştur.

Geçerlik ve güvenilirlik: Çalışma boyunca katılımcıların kendi düşüncelerini vermeleri için metafor üretmeleri aşamasında herhangi bir müdahalede bulunulmamış, yönlendirme yapmamaya dikkat edilmiştir.. Çalışmanın geçerliliğini sağlamak için inandırıcılık ve aktarılabirlik mühim olduğundan, katılımcıların oluşturdukları metaforlara ve açıklamalara direk yer verilmiş ve bu görüşlerden yola çıkarak sonuçlar icra edilmiştir. Ayrıca çalışmanın geçerliğinin sağlanması için veri analizi süreci de geniş bir şekilde açıklanmıştır.

Çalışmanın kodlayıcılar arası güvenilirliğini sağlamak için kavramsal kategorilere ayrılan metaforlar nitel araştırma konusunda uzman iki kişinin görüşüne sunulurken tutarlılık araştırması yapılmıştır. Metaforları, bu kavramsal kategoriler ile eşleştirmeleri istenmiştir. Daha sonra görüş birliği ve görüş ayrılıkları belirlenerek kodlayıcılar arası güvenilirliği, Miles ve Huberman'ın (1994) önerdiği güvenilirlik formülü $P(\text{Uzlaşma yüzdesi}) = \frac{Na(\text{Görüş Birliği})}{Na(\text{Görüş Birliği}) + Nd(\text{Görüş Ayrılığı})} \times 100$ yapılarak hesaplanmıştır. Uzmanların

ve araştırmacının değerlendirmeleri arasındaki uyumun %96 olduğu belirlenmiştir. Bu değer, .90 üzerinde olduğu için istenilen bir güvenirliğin temin edildiği grlmştir.

Verilerin yorumlanması: Çalışmada belirtilen bu aşamaların yapılmasından sonra oluşturulan metaforlar, kategoriler ve açıklamalar tablolar halinde sunulmuş ve yorumlanmıştır.

3. BULGULAR

Tablo 1- Müzik ğretmeni adaylarının ve GSL ğrencilerinin yanflüt kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar

Metafor	n	Metafor	n
Anahtar	2	Kadın	1
Arkadaş	5	Karın Ağrısı	1
Aşk	4	Keşfedilmemiş Orman	1
Ayna	2	Kız ocuğum	1
iek	1	Masal	2
Çocuğum	1	Müziğin Ruhu	1
Deniz	1	Nefes Almak	1
Dinlendirici	1	Okyanus	1
Doğadaki Sesler	1	Psikolog	2
Dünyanın 7 Harikasından Biri	1	Rüya	1
Evren	1	Sevgili	1
Geleceğim	1	şelale	2
Hayat	2	Yağmur	1
Huzur	2	Yıldız	1
Doğa	1	Su	2
Dost	1	Nefes	1
Toplam: 47			

Tablo 1 incelendiğinde müzik ğretmeni adayları ve GSL ğrencileri toplam 47 metafor üretmişlerdir.

Tablo 2-Metaforlara İlişkin Kategoriler

Kategori	n
Huzur, Sakinlik ve Dinginlik Veren	30
Hassas ve zel Hissettiren	4
Değişkenlik Gösteren	4
Bağımlılık Yapan	2
Başka Yerlere Yolculuk Edilmesini Sağlayan	3
Yaşam Kaynağı	2
Hayranlık Uyandıran	2
Toplam	47

Müzik ğretmeni adayları ve GSL ğrencileri tarafından üretilen 47 metafor rencilerin ileri sürdükleri gerekçeler dikkate alınarak 7 kategoride toplanmıştır.

Tablo 2.1- Huzur, Sakinlik ve Dinginlik Veren

Metafor	n	Metafor	n
Anahtar	2	Dost	1
Arkadaş	5	Huzur	2
Aşk	4	Masal	2
Ayna	2	Müziğin Ruhu	1
Deniz	1	Psikolog	2
Dinlendirici	1	Su	2
Doğa	1	şelale	2
Doğadaki Sesler	1	Yağmur	1
Toplam: 30			

Tablo 2.1’de yer alan metaforlar müzik ğretmeni adayları ve GSL ğrencileri tarafından ileri sürülen gerekçeler dikkate alınarak ‘‘Huzur, Sakinlik ve Dinginlik Veren’’ kategorisi altında toplanmıştır. Öğretmen adayları ve rencilerin görüşlerinden bazıları aşağıda örnek olarak verilmiştir:

‘‘Yanflüt yağmur gibidir. Çünkü yağmur sesi gibi flütün de sesi insanı dinlendirir ve rahatlatır.’’ (.33).

‘‘Yanflüt aşk gibidir. Çünkü çalarken insanın içi kıpır kıpır oluyor ve huzur doluyor.’’ (.29).

“Yanflüt doğa gibidir. Çünkü doğa kadar zarif, doğa gibi rahatlatıcı bir o kadar da çalarken mutluluk ve huzur verir.” (Ö.28).

“Yanflüt dost gibidir. Çünkü bazen kızıyorum, çoğu kez seviyorum. Sürekli beraber olduğumuz için beni rahatlatıp huzur veriyor.” (Ö.24).

“Yanflüt dinlendirici gibidir. Çünkü hem görünüş olarak hem de ses olarak sakinleştirici özelliği var.” (Ö.20).

“Yanflüt su gibidir. Çünkü dinlendiren bir ses yapısına sahip olduğu için huzur veriyor.” (Ö.18).

“Yanflüt arkadaş gibidir. Çünkü üzülduğüm, sıkıldığım, kırıldığım zaman yanflüte sığınırım.” (Ö.6).

“Yanflüt arkadaş gibidir. Çünkü her zaman ihtiyaç duyduğum, sesinde huzur bulduğum, çalmaktan çok zevk aldığım bir enstrümandır.” (Ö.7).

“Yanflüt masal gibidir. Çünkü sesi huzur verir, hayal kurdurtur.” (Ö.4).

“Yanflüt huzur gibidir. Çünkü çaldıkça, dinledikçe insana huzur verir.” (Ö.3).

“Yanflüt anahtar gibidir. Çünkü insanın içindeki bütün mutsuzlukların kapısını açar ve insana huzur, mutluluk verir.” (Ö.8).

“Yanflüt psikolog gibidir. Çünkü çaldıkça sesi ile insanı rahatlatır, insanı sorunlarından ve dertlerinden uzaklaştırır.” (Ö.1).

Tablo 2.2- Hassas ve Özel Hissettiren

Metafor	n
Çiçek	1
Çocuğum	1
Kadın	1
Kız Çocuğum	1
Toplam	4

Tablo 2.2’de yer alan metaforlar müzik öğretmeni adayları ve GSL öğrencileri tarafından ileri sürülen gerekçeler dikkate alınarak “Hassas ve Özel Hissettiren” kategorisi altında toplanmıştır. Öğretmen adayları ve öğrencilerin görüşlerinden bazıları aşağıda örnek olarak verilmiştir:

“Yanflüt çocuğum gibidir. Çünkü onu seversin, korursun ve senin için çok özeldir.” (Ö. 12).

“Yanflüt kadın gibidir. Çünkü sesi narin ve hassastır. Aynı zamanda kadın gibi güçlüdür.” (Ö.9).

“Yanflüt çiçek gibidir. Çünkü bir çiçek gibi özel ve güzeldir.” (Ö.16).

“Yanflüt kız çocuğum gibidir. Çünkü kız çocuğu gibi hassas ve özeldir.” (Ö.11).

Tablo 2.3- Değişkenlik Gösteren

Metafor	n
Hayat	2
Sevgili	1
Karın Ağrısı	1
Toplam	4

Tablo 2.3’de yer alan metaforlar müzik öğretmeni adayları ve GSL öğrencileri tarafından ileri sürülen gerekçeler dikkate alınarak “Değişkenlik Gösteren” kategorisi altında toplanmıştır. Öğretmen adayları ve öğrencilerin görüşlerinden bazıları aşağıda örnek olarak verilmiştir:

“Yanflüt hayat gibidir. Çünkü ezgileri kimi zaman inişli çıkışlı, kimi zaman huzur verirken, kimi zamanda çalamazsan sinir bozar.” (Ö.38).

“Yanflüt hayat gibidir. Çünkü sesiyle bazen hayat gibi umulmadık anlar yaşatır.” (Ö.32).

“Yanflüt sevgili gibidir. Çünkü çalarken sevgili gibi bazen mutlu eder bazen de üzer.” (Ö.13).

“Yanflüt karın ağrısı gibidir. Çünkü bazen tatlı bazen acıdır.” (Ö.35).

Tablo 2.4- Bağımlılık Yapan

Metafor	n
Okyanus	1
Yıldız	1
Toplam	2

Tablo 2.4’de yer alan metaforlar müzik öğretmeni adayları ve GSL öğrencileri tarafından ileri sürülen gerekçeler dikkate alınarak “Bağımlılık Yapan” kategorisi altında toplanmıştır. Öğretmen adayları ve öğrencilerin görüşlerinden bazıları aşağıda örnek olarak verilmiştir:

“Yanflüt okyanus gibidir. Çünkü sonu yok, çaldıkça çalılıyorsun.” (Ö.2).

“Yanflüt yıldız gibidir. Çünkü fiziksel olarak metal renkli olduğu için yıldız gibi parlayıp kendisine bağımlı yapıyor.” (Ö.10).

Tablo 2.5- Başka Yerlere Yolculuk Edilmesini Sağlayan

Metafor	n
Evren	1
Geleceğim	1
Rüya	1
Toplam	3

Tablo 2.5’de yer alan metaforlar müzik öğretmeni adayları ve GSL öğrencileri tarafından ileri sürülen gerekçeler dikkate alınarak “Başka Yerlere Yolculuk Edilmesini Sağlayan” kategorisi altında toplanmıştır. Öğretmen adayları ve öğrencilerin görüşlerinden bazıları aşağıda örnek olarak verilmiştir:

“Yanflüt evren gibidir. Çünkü her tınısı evrende bir yere götürür.” (Ö.15).

“Yanflüt geleceğim gibidir. Çünkü ileride devam edersem hayatıma büyük bir katkısı olup beni farklı yerlere götürebilir.” (Ö.21).

“Yanflüt rüya gibidir. Çünkü çalarken düş alemlerine götürür.” (Ö.27).

Tablo 2.6- Yaşam Kaynağı

Metafor	n
Nefes Almak	1
Nefes	1
Toplam	2

Tablo 2.6’de yer alan metaforlar müzik öğretmeni adayları ve GSL öğrencileri tarafından ileri sürülen gerekçeler dikkate alınarak “Yaşam Kaynağı” kategorisi altında toplanmıştır. Öğretmen adayları ve öğrencilerin görüşlerinden bazıları aşağıda örnek olarak verilmiştir:

“Yanflüt nefes almak gibidir. Çünkü nefes almadan yaşanmazsa, flütte nefessiz çalılmaz.” (Ö.23).

“Yanflüt nefes gibidir. Çünkü nefessiz yaşayamayız, flütte öyledir.” (Ö.41).

Tablo 2.7- Hayranlık Uyandıran

Metafor	n
Keşfedilmemiş Orman	1
Dünyanın 7 Harikasından Biri	1
Toplam	2

Tablo 2.7’de yer alan metaforlar müzik öğretmeni adayları ve GSL öğrencileri tarafından ileri sürülen gerekçeler dikkate alınarak “Hayranlık Uyandıran” kategorisi altında toplanmıştır. Öğretmen adayları ve öğrencilerin görüşlerinden bazıları aşağıda örnek olarak verilmiştir:

“Yanflüt keşfedilmemiş orman gibidir. Çünkü dünyanın bütün güzelliklerini arayıp, bulup keşfedebilirsin.” (Ö.5).

“Yanflüt dünyanın 7 harikasından biri gibidir. Çünkü sesi benim için dünyanın en güzel sesidir. Hayranlık uyandırır ve büyüler.” (Ö.39).

4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu çalışmanın bulgularına dayalı olarak elde edilen sonuçlara göre müzik öğretmeni adaylarının ve GSL öğrencilerinin yanflüt kavramına ilişkin 31 adet metafor ürettiği belirlenmiştir. Bu metaforlarda 7 farklı

kavramsal kategori altında toplanmıştır. Çalışmada üretilen metafor sayılarının fazla oluşu, öğrencilerin yanflüt dersine karşı çok yönlü özellikler taşıdığı algısına sahip olduklarını göstermektedir. Çalışma sonucuna göre yanflüt kavramına ilişkin kavramsal kategorilerden “huzur, sakinlik ve dinginlik veren bir müzik çalgısı olarak yanflüt” (f=30, %63,8) kategorisinin en yoğun katılım gösterilen kategori olduğu tespit edilmiştir. Bu kategoriyi “hassas ve özel hissettiren” (f=4, %8,5), “değişkenlik gösteren” (f=4, %8,5), “bağımlılık yapan” (f=2, %4,2), “başka yerlere yolculuk edilmesini sağlayan” (f=3, %6,3), “yaşam kaynağı” (f=2, %4,2), “hayranlık uyandıran bir müzik çalgısı olarak yanflüt” (f=2, %4,2) kategorilerinin takip ettiği belirlenmiştir.

Aydiner Uygun (2017a)’nın üniversite öğrencilerinin klasik batı müziğine ilişkin algıları adlı çalışmasından elde edilen sonuçlar, bu çalışmadan elde edilen sonuçlarla benzerlik göstermektedir. Yine başka bir çalışmada Aydiner Uygun (2017b)’nin üniversite öğrencilerinin pop müzik ile ilgili algılarının metaforlar aracılığıyla incelenmesi adlı çalışmasında ilk sırayı “iyi hissettiren ve mutlu eden” bir müzik türü olarak pop müzik (f=121, %28) almıştır. Yine Umuzdaş ve Umuzdaş (2013)’in sınıf öğretmeni adaylarının müzik dersine ilişkin algılarının metaforlar aracılığıyla ortaya çıkarıldığı çalışmasında, müzik dersine ilişkin ilk sırada oluşturulan kategorilerin eğlenceli, ihtiyaç duyulan, dinlendirici ve geliştirici kategorileri olduğu sonucu bu çalışmanın sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir.

Koca (2012) okul öncesi öğretmen adaylarının müzik öğrenme kavramı hakkındaki metaforik algılarını incelediği çalışmasında, müziğin eğlenceli ve mutluluk verdiği (%28,75), müzik öğrenmenin eğlenceli bir süreç olduğu (%17,50) ortaya çıkmıştır.

Babacan (2014)’in çalışmasında Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi müzik öğrencilerinin “müzik” kavramına ilişkin algılarının incelenmesi amacıyla yapılan çalışma sonucunda öğrencilerin Müzik kavramı en fazla %9,1 ile hayat ve su metaforlarıyla tanımladıkları ifade edilmiştir.

Acay Sözbir-Çamlıbel Çakmak (2016) çalışmasında okul öncesi öğretmen adaylarının müziği farklı anlam ve tanımlarla ifade ettikleri belirlenmiştir. Üretilen metafor kategorilerine bakıldığında 11 kategori altında, duygu durumuna benzetme kategorisinde "aşk (3)" ve "hayal (3), huzuru veren kategorisinde "yağmur (2)", İyileştirici kategorisinde "terapi (3) ve "ilaç (3), yaşam kaynağı kategorisinde "be-sin(2), neşe veren kategorisinde " çocuk (1)" doğa nesnelere kategorisinde "yağmur (2)" ve "yıldız (2)", arkadaş kategorisinde "dost (2)" hayat kategorisinde " hayat (14), diğer kategorisinde ise "masal (2)" metaforlarını diğerlerine göre daha fazla kullandıkları görülmüştür.

Bu çalışmadan elde edilen sonuçlar bütüncül bir bakış açısıyla incelendiğinde öğretmen adaylarının ve öğrencilerin yanflüt kavramına ilişkin algılarının açıklanmasında bu kavramın farklı yönlerine vurgu yapan pek çok metafor ürettikleri ve tamamına yakın bir kısmının da olumlu bir şekilde olduğu görülmüştür. Yanflüt kavramına ilişkin üretilen metaforların çoğunlukla olumlu nitelikler taşıyor olması (f=30, %63,8), hem öğretmen adaylarının hem de öğrencilerin yaşantısında yanflüt kavramının ne kadar önemli bir yer kapladığına işaret etmektedir. Yanflüt kavramını hayatın bir parçası olarak gördükleri söylenebilir. Literatür incelendiğinde yanflüt kavramıyla ilgili araştırma oldukça azdır. Bu konuda daha fazla çalışma yapılması önerilmektedir. Metaforlar, alan çalgısı ile ilgili algıları açığa çıkarmaları açısından etkili bir araçtır. Alan çalgısına ilişkin algının ortaya çıkarılması, öğretmenin kendine yönelik bir değerlendirme yapmasına ve derse ilişkin öğretme-öğrenme ortamını etkin bir şekilde düzenlemesine katkı sağlayabilir. Araştırmacılar alan çalgılarıyla ilgili algıların belirlenmesinde kullanılabilecek ölçekler geliştirebilirler.

KAYNAKÇA

Anılan, B. (2017). Fen bilimleri öğretmen adaylarının kimya kavramına ilişkin metaforik algıları. Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi, 5(2), 7-28. [Online] www.enadonline.com DOI:10.14689/issn.2148-2624.1.5c2s1m

Aydiner-Uygun, M. (2015). Öğretmen adaylarının geleneksel müzik türlerine ilişkin algılarının metaforlar aracılığıyla incelenmesi. Afyon Kocatepe Üniversitesi Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi, 1(1), 59-76.

Aydiner Uygun, M. (2017a). Üniversite öğrencilerinin klasik Batı müziğine ilişkin algıları: Metaforik bir çalışma. II. International Academic Research Congress Full Text, Eds. Erdal Harmata ve diğ., 822-831.

Aydiner Uygun, M. (2017b). Üniversite öğrencilerinin pop müzik ile ilgili algılarının metaforlar aracılığıyla incelenmesi. II. International Academic Research Congress Full Text, Eds. Erdal Harmata ve diğ., 832-839.

- Babacan, E. (2014). AGSL öğrencilerinin müzik kavramına ilişkin algıları: Metafor analizi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 124-132.
- Babacan, E. (2014). AGSL öğrencilerinin müzik kavramına ilişkin algıları: Metafor analizi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 124-132.
- Çelikten, M. (2006). Kültür ve öğretmen metaforları. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21 (2), 269-283.
- Deant-Read, C. H., & Szokolszky, A. (1993). Where do metaphors come from? *Metaphor and Symbolic Activity*, 8(3), 227-242.
- Dinç-Altun, Z. (2014, Nisan). Müzik öğretmenliği programı öğretmen adaylarının piyano dersi kavramına ilişkin metafor algıları. İpek yolunda müzik kültürü ve eğitimi konferansında sunulan bildiri, İstanbul, Türkiye.
- Erdem, B. (2015). Yan flütün tarihçesi. Erişim Tarihi: 17.01.2018, <https://yanflutist.blogspot.com/2015/05/yan-flutun-tarihcesi.html>
- Kalyoncu, R. (2013). Sınıf Öğretmeni Adaylarının “Sanat Eğitimi Dersi” Kavramına İlişkin Metaforları. *e-journal of New Word Sciences Academy. NWSA-Education Sciences*, 1C0574, 8, (1), 90-102.
- Koca, Ş. (2012). The pre-school teacher candidates’ metaphorical thinking about the concept of music learning. *Procedia – Social and Behavioral Sciences* 47, 1485-1489.
- Mentiş-Köksoy, A. (2015). Primary school teacher candidates’ perceptions related to the concept of music. *International Review of Social Sciences and Humanities*, 9(2), 9-15.
- Mentiş Köksoy, A. (2017). Preschool teacher candidates’ metaphoric perceptions about the concept of music. *Turkish Online Journal of Educational Technology (TOJET)*, November, 749-754.
- Miles, MB. & Huberman, AM. (1994). *Qualitative Data Analysis (2nd edition)*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Morgan, Gareth (1998). *Yönetim ve örgüt teorilerinde Metafor*. (Çev.İstanbul: BZD Yayıncılık.
- Mustan Dönmez, B. ve Karaburun, D. (2013). “Türk Halk Müziği Sözlerinde Metaforik Anlatım Geleneği”. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* 8 (4), 1081-1097.
- Özkul, M. K. (2013). Müzik Metaforları. 1. Uluslararası Müzik Araştırmaları Sempozyumu “Müzik ve Kültürel Doku”, (pp. 312-320). 16-19 Ekim 2012, Trabzon, Türkiye.
- Saban, A. (2004). Giriş düzeyindeki sınıf öğretmeni adaylarının “öğretmen” kavramına ilişkin ileri sürdükleri metaforlar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, cilt 2, sayı 2, 189-203, Ankara.
- Tez, İ., Aydın-Uygun, M. (2016). Ortaokul öğrencilerinin müzik dersi ve müzik öğretmenine ilişkin algılarının metaforik analizi. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 6 (2), 417-455
- Umuzdaş, S. ve Umuzdaş, M. S. (2013). Sınıf öğretmenliği öğrencilerinin müzik dersine ilişkin algılarının metafor yoluyla belirlenmesi. *International Journal of Human Sciences*, 10(1), 719-729.
- Yıldırım, A ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (8. Baskı)*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.